

- Ecclesiam meam*: juncto Joan. 12. ibi: *Pase Agnos meos, pase Oves meas*. Tamen distributivè spectat ad Papam, & ad alios Praelatos sive beneficiorum Titulares, iuxta doctrinam Cosm. Gumier. *in pragmat. sanction. in proemio, vers. nostrae. Altamiran. de Visitat. verbo, propriam Dia- censem.*
- 179 Ex dictis etiam Cathedram Ecclesiam Episcopalem non minime voluerunt Flamin. Paris. *de Confida. a. q. 15. ex n. 1.* & alii apud Barbos. *de univers. Iure Eccles. lib. 1. c. 8. ex n. 48.* ob honorem *Cathedralis Episcopalis*; quia ibi Sedes Episcopalis sita est: Archid. *in Statuum. col. 1. de rescript.* DD. *in c. Ne pro defens. de elect. Paris. & Barbos. ubi proximè.* Qua ratione Episcopus recipit ab inferioribus Cathedricum: *c. Conquerente, de offic. Ordin. c. Pastoralis, de donat. c. Placuit, 10. q. 1.* Quod licet verum sit, potest tamen intelligi, ita videlicet, ut Ecclesia summa vel ut est Sedes Episcopi - vel ut Ecclesia majoris Capituli: ex notitia Glos. *in Clem. 1. ver. Matricem, de fent. excom. modo quo differt Mensa Episcopi à Mensa Capituli, & Episcopus à Capitulo: ita ratocinatur Monet. d. trati. de Decim. q. 7. n. 2.*
- 180 Quare Cathedrales Ecclesie nomine *Cathedralium* exprimuntur, *c. 1. de rescript. c. Venerabilis, de verbis. signif. non verò illius Sancti, sub cuius nomine edificare fuerunt: & hoc ab eorum excellentiem, ut Ecclesia summa vel ut est Sedes Episcopi - vel ut Ecclesia majoris Capituli: ex notitia Glos. *in Clem. 1. ver. Matricem, de fent. excom. modo quo differt Mensa Episcopi à Mensa Capituli, & Episcopus à Capitulo: ita ratocinatur Monet. d. trati. de Decim. q. 7. n. 2.**
- 181 Quare Cathedrales Ecclesie nomine *Cathedralium* exprimuntur, *c. 1. de rescript. c. Venerabilis, de verbis. signif. non verò illius Sancti, sub cuius nomine edificare fuerunt: & hoc ab eorum excellentiem, ut Ecclesia summa vel ut est Sedes Episcopi - vel ut Ecclesia majoris Capituli: ex notitia Glos. *in Clem. 1. ver. Matricem, de fent. excom. modo quo differt Mensa Episcopi à Mensa Capituli, & Episcopus à Capitulo: ita ratocinatur Monet. d. trati. de Decim. q. 7. n. 2.**
- 182 Quare Cathedrales Ecclesie nomine *Cathedralium* exprimuntur, *c. 1. de rescript. c. Venerabilis, de verbis. signif. non verò illius Sancti, sub cuius nomine edificare fuerunt: & hoc ab eorum excellentiem, ut Ecclesia summa vel ut est Sedes Episcopi - vel ut Ecclesia majoris Capituli: ex notitia Glos. *in Clem. 1. ver. Matricem, de fent. excom. modo quo differt Mensa Episcopi à Mensa Capituli, & Episcopus à Capitulo: ita ratocinatur Monet. d. trati. de Decim. q. 7. n. 2.**
- 183 Quare Cathedrales Ecclesie nomine *Cathedralium* exprimuntur, *c. 1. de rescript. c. Venerabilis, de verbis. signif. non verò illius Sancti, sub cuius nomine edificare fuerunt: & hoc ab eorum excellentiem, ut Ecclesia summa vel ut est Sedes Episcopi - vel ut Ecclesia majoris Capituli: ex notitia Glos. *in Clem. 1. ver. Matricem, de fent. excom. modo quo differt Mensa Episcopi à Mensa Capituli, & Episcopus à Capitulo: ita ratocinatur Monet. d. trati. de Decim. q. 7. n. 2.**
- 184 Quare Cathedrales Ecclesie nomine *Cathedralium* exprimuntur, *c. 1. de rescript. c. Venerabilis, de verbis. signif. non verò illius Sancti, sub cuius nomine edificare fuerunt: & hoc ab eorum excellentiem, ut Ecclesia summa vel ut est Sedes Episcopi - vel ut Ecclesia majoris Capituli: ex notitia Glos. *in Clem. 1. ver. Matricem, de fent. excom. modo quo differt Mensa Episcopi à Mensa Capituli, & Episcopus à Capitulo: ita ratocinatur Monet. d. trati. de Decim. q. 7. n. 2.**
- 185 Quare Cathedrales Ecclesie nomine *Cathedralium* exprimuntur, *c. 1. de rescript. c. Venerabilis, de verbis. signif. non verò illius Sancti, sub cuius nomine edificare fuerunt: & hoc ab eorum excellentiem, ut Ecclesia summa vel ut est Sedes Episcopi - vel ut Ecclesia majoris Capituli: ex notitia Glos. *in Clem. 1. ver. Matricem, de fent. excom. modo quo differt Mensa Episcopi à Mensa Capituli, & Episcopus à Capitulo: ita ratocinatur Monet. d. trati. de Decim. q. 7. n. 2.**
- 186 Quare Cathedrales Ecclesie nomine *Cathedralium* exprimuntur, *c. 1. de rescript. c. Venerabilis, de verbis. signif. non verò illius Sancti, sub cuius nomine edificare fuerunt: & hoc ab eorum excellentiem, ut Ecclesia summa vel ut est Sedes Episcopi - vel ut Ecclesia majoris Capituli: ex notitia Glos. *in Clem. 1. ver. Matricem, de fent. excom. modo quo differt Mensa Episcopi à Mensa Capituli, & Episcopus à Capitulo: ita ratocinatur Monet. d. trati. de Decim. q. 7. n. 2.**
- 187 Denique Cathedrales in aliquibus partibus, *Domus* appellantur, veluti in Italia, vulgariter *il Domo*, quod ex esse habere principium existimo, quod sicut Palatium absque alia expressione, intelligitur de Principis habitaculo, quod satis per antonomasiam, & excellentiam demonstratur, ut ex pluribus observat Camil. Borrel. *de Reg. Cathol. præstat. c. 2. n. 21.* ita Dominus Domini, que est Ecclesia, *Cathedralis*, & Palatum Principis supremi, & Domini Dominantium, satis per *Dominum* simpliciter significatur.
- 188 Nec sicut magna ratione, particularia haec nomina Cathedralibus attribuuntur: cum ipsiusme Petri Cathedralium Parentis nomen mutatum fuerit: *Matt. 10. Duodecim Apostolorum nomina sunt hec, Petrus &c. ut atibi Glos. quia volunt Dominus Apostolorum Principem alio nomine vocari, ut ex ipsa commutatione nominis, *Sacramenti vivacitas commendaretur.* Er idèo Joan. cap. 1. dicitur: *Tu vocaberis Cephas, quod interpretatur Petrus: ut nota Cuperis & sequitur tex. ibi, Culmen, art. 5. apostolici Culminis lura perpetua in Ecclesia sunt permanora, n. 1. fol. 193.* Ex quo de facili cognoscitur, quare D. Petri Successores suas Cathedrales particularium nominum nobilitate illustrarunt, quibus secundum Juris dispositions hic honor debetur, cum illustrius nomen digniori parti sit imponendum: *Glos. in l. 1. s. Aped. Labeonem, ff. de aqua pluvia arcenda, & ex l. 1. ff. de verbis oblig. & ex etymologia nominum Cardinalium, & Episcoporum tradit idem Cu-**

C A P U T XVI.

*De Capellis Ecclesiarum Cathedralium.**S V M M A R I V M.**Initio Christianitatis quomodo celebrantur Sacra, 1. Oratoria portatilia quomodo fiebant, 2.**Capella*

Caput Decimumsextum.

157

- Capella unde dicatur, 3.*
Capellam Beati Martini ubi collocabant Reges Francie, 4.
Capellam unde dicti, 5. & 21.
Capella etymologia, 6.
Capelle verbum quibus modis sumatur, 7. 9.
Capelle quando dicantur Ecclesie, 8.
Oratorum principia, 9.
Capella que dicatur, & Jesus definitio, 10. & 34.
Altaria ergendi origo, 11.
Altare unum tantum in qualibet Ecclesia olim erigebatur. Et quando plura in majoribus Ecclesiis fabricata fuerunt, 12. & 33.
Altare, ubicumque Martyr sepeliebatur, erigebatur, 13.
Capelle, idem quod Cubicularia, 14. 28.
Quomodo fabricantur in viis publicis, 15.
Omnis Ecclesia, excepta Cathedralis, Capella appellari potest, 16.
In Oratoriis tempore persecutionis, & bellorum celebrandum, 17.
Capella idem quod Ecclesia in commodum alicujus construenda, 18.
Ex privatis Capellis Tempa non frequentantur, 19.
Hoc de causa prohibita Oratoria, ibid. & 20.
Capelle Monachorum que, 20.
Capella definitio, 21.
Capelle circum circa Ecclesiam adificantur, 22.
Capella quo accipiatur, 23.
Ad effensam Capella non requiritur, quod sit de Iure patronatus, 24.
Capelle & Capellane differentia, 25.
Ad Capella confractione quid requiratur, 26.
Capelle sunt precipia ornamenta Ecclesie, 27.
In Ecclesie quid attendatur, ibid.
Ex Capellis nobilitatur Ecclesia, 28.
Cubicularia quid loca dicantur, 29.
Cubicularia unde dicta, 30.
Capellam ergendi in honorem Sanctorum consuetuda antiquissima, 31.
In Erytis, & locis subterraneis Capella adificantur, ibid.
Eamus ornatius a principio Ecclesie, 32.
Modus extrema Capellas in primitiva Ecclesia, 33.
Capella non est scandala in prejudicium alicujus, 35.
Absque autoritate Episcopi Capella non potest adificantur, 36.
Capella nomine Ecclesie venit, 37.
Perna adificantur Ecclesie sine licentia Episcopi, 38.
Nolla res sacra vel spiritualis absque licentia Episcopi fieri potest, 39.
Quoniam conditionibus danda est licentia, 40.
Confessus tacitus Episcopi sufficit pro constructione Capella, 41.
Ex quibus iste confessus deducatur, ibid.
Ex ornamento sepulcrorum non est locus reprehensionis, 42.
Quia intentione facienda sint sepulcralia, 43.
Absque Episcopi licentia adificantur Capella demoliente sunt, 44.
An iste conferranda Capella, 45.
Dos non requiritur in constructione Capella, 46. 54.
Laici possunt acquirere ius construendi, & Arma apponendi in Capella, 47.
Sicut Ecclesie regulariae sunt Capella, 48.
Capella pia dicitur confactio Capella, 49.
Capella gaudet omnibus privilegiis pia Capella, 50.
Capella aenam nomine Ecclesie favorabilibus, 51.
Legatum relatum Ecclesie, debetur Capella, 52.
Pro constructione Capella cogitur quis vendere domum suam, 53. 57.
Locus adificanti Capellam quis aptus dicatur, 54.
Capella cuius expensis adificantur, 55.
Capella proprius redditus habens an sit beneficium separatum, 56.
Capella eauit Ecclesia, 57.
Altare Capella confractari potest, 58.
Debet esse lapidatum, inclusa in eo Martyrum Reliquis, ibid.
Confractor Capella ius patronatus acquirit, 59. & seqq.
Etiam absque donatione: quomodo intelligatur, ibid.
Edificant sumptibus Ecclesia, & sibi ius patronatus affuerit, graverit peccat, & annularit ius patronatus, 60.
Ius patronatus non potest acquiri in Altari majori Ecclesie Cathedralis, 61.
Fabrica Capelle non potest mutari invito Patrone, nec de con-

consensu Episcopi, 122.
 Nec in aliud transversi, 123.
 Concessa Capella an concedatur ius sepulture, & è contra, 124.
 Habens ius sepulcri non censetur privative ad alios, 125.
 Ex possessione loci non inferius possit sepulture, 126.
 Finita linea an translat Capella ad hæredes extraneos, 127.
 & seq.
 Ius patronatus exemptione quando iudicandum sit, 128.
 Bona Capella non possunt in embryo sumi concedi, 129.
 Manutentur conceditur Laicos in omnibus quorum sunt capaces, 130.
 Non procedit pro sepulture non apparentibus signis sepulture, 131.
 Patronus non potest alienare Capellam, & quando è contra, 132. & seq.
 Facta etiam post mortem debent servari, 133.
 Alienata Capella non potest reverocari, 134.
 Clericos adiuvans Capellam an potest relinquendo illam con-sanguineis, 135.
 Clerici an possint donare Confusioneis, 136.
 Clerici an fuit domini bonitatis Ecclesiasticon, 137. & seq.
 Dominorum species, 138.
 Vñmaris non potest alteri locare, 139.
 Vñfructuaris non facit fructus pendentes suos, 140.
 Beneficiarius fructus pendentes facit suos, 141.
 Ius patronatus ex bonis Ecclesiasticis fundatum, est Ecclesiasticum, etiam si Laicos relinquatur, 142.
 Sanctus Thomas à Villanova propter misericordiam in pauperes, alias virtutes, in Sanctorum numerum relatu, & quando, 143.
 Bona Ecclesia quanto in pauperes sint distribuenda, ibi.
 Bona Capella non gravans pro foliatione Decimaram, 144.
 Donations facta Capella cedens in favorem Curati, 145.
 Exempta Ecclesia, non censetur exempta Capella, 146.
 De Annexis idem est faciendum iudicium ac de principali, 147.
 Probata exemptione Capella non probatur exemplio in membris, 148.
 Exempti quo casu possint conveniri coram Ordinario, 149.
 Exempto Capitulo non censetur exempli singuli de Capitulo, 150.
 Capella sicut Majorana alienari non potest, 151.
 Creditoribus non eius in sepulchra, & Capellas debitorum, & quare, 152.
 Privelegia competentia de Iure Civili competit etiam de Iure Canonico, 153.
 In prohibitione alienationis rerum Ecclesia comprehenditur Capella, 154.
 Mandans fundat Capellam sub conditione implenda in vita fundatoris potest impleri post mortem ipsius, & debet adiuvari Capella, 155.
 Fundator laicus Capella que jura acquirat, 156. & seqq.
 Acquisit ius sepulcrum, ibid. & 171.
 Nec tale illi potest anferri, 157.
 Arma & Insignia potest apponere, & ea retinere, 158.
 Habet Offeram, & alia similia jura honorifica, ibid.
 Pro cuius officio Iudicis, & actio injuriarum in casu iuris, 159.
 Scamna & sedes potest habere, ibid.
 Pro omnibus supradictis datur manutentio, 160.
 In Altari magno non possunt sepeliri cadaveria, 161.
 Capella potest esse exempta, Ecclesia vero subiecta Episcopo remanente, 162.
 Exemptio in Ecclesia Lauretanæ, ibid.
 Tali Exemptio quid operetur, & quomodo sit intelligenda, 163.
 Capella potest conservari cum Ecclesia, & quomodo fiat, 164.
 Non potest beneficiare sine licentia Episcopi, & de genis contra facientium, 165.
 Obligationes que sunt Capelle quando acquirantur Relevo, vel Capitulo Ecclesia Cathedralis, 166.
 In dubio cuius contemplatione reliqua censentur, 167.
 Dominum rerum donata unum quomodo transcat, 168.
 Quos effectus operetur, ibid.
 Fructus Capelle ad quomodo fuerit, 169.
 Beneficia de Iure patronatus Regis, 170.
 Sepeliri non possunt cadaveria prope Altare seu sub bradellis, 172.

Alia-

Altare ablatum Ecclesia non amittit immunitatem, 223.
 Altare maius debet benedici de precepto; cetera vero è con- 174, 224.
 Fundatores seu Patroni Capelle non possunt aliis concedere ius 175.
 sepulture, 175.
 Non debent sepeliri Clerici Ecclesia in Capillis Patronis in- 176.
 uitis, ibid.
 Fundator Capella intra quod tempus debeat preficere fabri- 177.
 cam, & seqq.
 Intrat quod debeat incipere, & quomodo perdat ius patrona- 178.
 tui ex tali defelci, 177. & seqq.
 Qui cupit edificare, tenet perficere, & consummare, 178.
 Ecclesia an possit cedere Iuri perficiendi Capellam, 179.
 Hores tenet perficere opus incepit a defuncto, 180.
 Quia actione Ecclesia conveniat fundatorem nolentem pol- 181.
 liciationem implore, 181.
 Promitteris aliquid facere, actione in factum tenetur, 182.
 Actio in factum ex promissione antequam incipiat edificare, 183.
 Quomodo probetur obligatio edificandi, 184. & seqq.
 Simplex promissio obligat promittentem, 185.
 Precipue in casu pietatis, 186.
 Simplex promissio legitime acceptata quando obligat in con- 187.
 scientia, 187.
 Adiuvans Capellam compulsius, an acquirat ius patronatus, 188.
 Patronus quibus casibus amittat ius patronatus, 189.
 Panis non sunt amplianda ultra ea que in Iure sunt expres- 190.
 ja, 190.
 Purgatio mora liberat à pena, 191.
 Deus remanet temporaliter opera bona facta in peccato mor- 192.
 tali, 192.
 Vanitas quando faciat amitti meritum operis, 193.
 A separatis non fit illatio, 194.
 Finita linea Patroni, an Ecclesia possit disponere ad libitum 195.
 de Capella, 195.
 Mortuo ius uario res ad proprietarium revertitur, 196.
 Arma possit in possesso ab aliis finita linea, 197.
 Quid si redescidetur Capella, ibid. & 198.
 Finita linea patronatus beneficium remaneat liberum, ibid.
 Ius patronatus Capelle pretio emptum in expirer finita linea, 198.
 Capella quare sunt extrinseca, 199.
 Sepulchra, & omnia alia veluti Mansiole &c. quomodo po- 200.
 nenda, 200.
 Ius creditoribus in Capella nullum competit, 201.
 In sepulchris Nobilium lampades perpero ardentes antiquitus 202.
 ponebantur argentea & aurea, 202. 204.
 Lampades venerationis causa, & ratione sanctitatis posita, 203.
 De lampadibus in Cemeteriis urbis Rome, 204.
 Lampades qua ratione in venerationem Sanctorum ponantur, 205.
 In consecratione Altaris an requirantur Reliquia de Iure, 206.
 & seqq.
 Ablatis Reliquiis an Altare remaneat consecratum, 207.
 Ferrando afferentes Reliquias in consecratione Altaris requiri- 208.
 late responderunt, 208.
 Tex. in cap. Placuit, de Confessat. distinct. 1. interpretatur, 209.
 Sanctus Vincentius Archidiaconus Casarugianus Sancti Valerii Episcopi Martyrio coronatus, ipse ad eodem S. Valerio Altare erigitur, 210.
 Altaria quando necesse fuerit requirant Reliquias, 211.
 Cap. De fabrica, de Confessat. dist. 1. interpretatur, 212.
 Pontificale Romane requirent Reliquias in Consecratione Altaris quomodo intelligatur, 213.
 Data communitate, Reliquie debent apponi, 214.
 Omisso substaniali quando faciat peccatum, vel actum mul- 215.
 lum, 215.
 Ablatis Reliquiis an Altare remaneat excusatrum, 216.
 Sigilli Arare remanentes integris remaneat Consecratio, ibid.
 Ablati Altari, an sit iterum benedicta Capella, 217. & seq.
 Altare remotum sternit debet consecrari, 218.
 Idem in Ecclesia: quod declaratur, ibid.
 Ablati fidei, omnia corrunt, 219.
 Vestimenta sacra quando item debent benedicti, 220.
 Altaria quod debent esse ad essentiam Ecclesia, 221.
 Altaria particularia Ecclesia ad ornamentum ipsius sunt, non ad effigiam, 222.

litionis Ecclesie matricis, ac de principio Oratorium vi- 9
 dendus Daniel de Nobilibus disp. 44. in prim. sed ex com-
 muni istu loquendi apud Nostris fumatur, & est locus, feu-
 pars Ecclesie cum Altari ab aliquo erecta, in qua Jaspa- 10
 tonatus habet qui illam fundari, dotari, construere cura-
 vit, juxta Rebuff. in forma mandat. Apof. verbo Capella,
 quem fecurus est Barb. nu. 18. sed de hoc infra. Unde Ca- 10
 pella dicuntur quilibet pars de per se existens, & ea ratione
 Capellan judicarunt eam, etiam si Parochialis fuerit, dum-
 modo non sit in Ecclesia Collegiata, Gonzal. nu. 62. Barb. 10
 num. 17.
 Origo ergo erigendi Altaria in Ecclesiis, five. Oratoris, 11
 ab Apostolis defenduntur, quandoquidem in Tempis plura
 erigebantur, licet antiquitus non plura, sed unum Alta- 12
 tantum in qualibet Ecclesia, fuisse doceat Grec. in sum-
 marior. tit. 3. duda 2. nu. 5. & ibi unam tantum Millam, 12
 quotidie celebrari; quod nequam probatur ex his quae
 adducit: cum enim sepulta essent Martyrum, ut cap. 2. 13
 notavimus, ubicumque erat Martyr conditus, illic & Al-
 tare erigi consuetum fuit, teste Baroni. Anno 57. sub num.
 105. ad finem, ex quo noratur, Capellas, ubi nunc Alta- 14
 taria ponuntur, primum suffe cubicula quadam constituta fa-
 lita ponuntur, ut omnia observavit Lorier. de re be- 15
 nef. lib. 1. q. 13. num. 44. & 45. & ex quibus post aliquorum
 opinione recentem notavit Roman. dist. lib. 4. cap. 3.
 vers. Tudo loas mas que miramus, Capellam docum esse abi- 15
 assertur Reliquie, à Sacellis sumpto principio, que
 inter Gentiles loca erant, five. Oratoria, absque regumen- 15
 tu in viis publicis & deuersis, L. unitata in O. Sed hanc de-
 rivationem non approbat, imò & omnis Ecclesia, Cathe- 16
 dralis excepta, Capella vocatur in cap. Regul. 8. Cancell. gl. 5. num. 70. Guillelmus Durand. in Ration. lib. 2. cap. 10. no. 8. Hier. Roman. in tractatu de Repub. Cl. dist. cap. 31. pag. 318. Barbol. supra, num. 29. Daniel de Nobilibus in addit. dis. 44. ex num. 5. Cappam verò B. Martini Regis Francie ad bella portabant, & eam sub adhuc in castris est, & ubi Templo non habentur, ut re- 17
 fert, & docet Beyerlinch in Theat. vite human. lit. C. verbo
 2. Capelle: & ita a capiis dictas Capellas volunt, quarum
 bellibus olim regebantur: ex Glos. in cap. Concedimus, de
 Consecr. dist. 1. vel Capella dicitur quali capiens laicos
 3. vel populum, seu capiens laudem; vel à Cappa B. Martini, 16
 qui alios capi, & cooperat, ut volume Gonzalez ad
 regul. 8. Cancell. gl. 5. num. 70. Guillelmus Durand. in Ration. lib. 2. cap. 10. no. 8. Hier. Roman. in tractatu de Repub. Cl. dist. cap. 31. pag. 318. Barbol. supra, num. 29. Daniel de Nobilibus in addit. dis. 44. ex num. 5. Cappam verò B. Martini Regis Francie ad bella portabant, & eam sub adhuc in castris est, & ubi Templo non habentur, ut re- 17
 fert, & docet Beyerlinch in Theat. vite human. lit. C. verbo
 4. Capelle: & ita a capiis dictas Capellas volunt, quarum
 bellibus olim regebantur: ex Glos. in cap. Concedimus, de
 Consecr. dist. 1. vel Capella dicitur quali capiens laicos
 5. vel populum, seu capiens laudem; vel à Cappa B. Martini, 16
 qui alios capi, & cooperat, ut volume Gonzalez ad
 regul. 8. Cancell. gl. 5. num. 70. Guillelmus Durand. in Ration. lib. 2. cap. 10. no. 8. Hier. Roman. in tractatu de Repub. Cl. dist. cap. 31. pag. 318. Barbol. supra, num. 29. Daniel de Nobilibus in addit. dis. 44. ex num. 5. Cappam verò B. Martini Regis Francie ad bella portabant, & eam sub adhuc in castris est, & ubi Templo non habentur, ut re- 17
 fert, & docet Beyerlinch in Theat. vite human. lit. C. verbo
 5. utrumque docet ex Azor. infist. moral. p. 2. lib. 3. cap. 8. q. 2.
 Fillius. quæst. moral. tract. 41. cap. 1. num. 15. Leño Mancino in tract. Iuris contriv. tom. 1. difserat. 5. cap. 6. m. 1. & 2.
 Daniel de Nobilibus dis. 44. nu. 5. & in addit. ad eundem numerum. Liec hoc de Cappa B. Martini non approbet in totum, idem Daniel in addit. dis. 44. n. 5.
 6. Sed quidquid de hac Capelle etymologia sit; inde deducitur ut sicut cappa nos teguntur, & ea de causa coelant
 peccatorum Cappam, quia nos tegit, inuenit & tuerit, quod
 etiam vulgus, pauperum cappam propter commoditates, &
 utilites vestimentalium appetit, teste Roman. tractat. de las
 Republicas del mundo lib. 4. cap. 3. vers. Tudo loas mas que
 miramus, ita Catholicorum pietas in Ecclesiis Cappellas in-
 stituit, quibus ad initium communis infestationibus, per
 preces ad Deum oblatas, quia Cappa B. Martini nos te-
 gamur, & defendamur: ut ex eo noster, quanti apud
 Deum sit carum constructione graefissima, quia illas ad tenui-
 dum gregem suum, quasi in causa Domini congregatum,
 ne bestiarum pateat incursum, invenit: & hac ratione
 Capelle sunt membris Ecclesie, & eodem modo regulan-
 da sunt membris Ecclesie: cap. Indumentatus, & fin. de
 electione, in 6. Tondut. de Sanleger. in quest. & refol. bene-
 fit. cap. 73. n. 3. par. 1.
 7. Jam ergo pater, Capellas, de quibus in praesenti fit ser-
 mo, non esse suumendos eo modo quo alia in Iure sumuntur
 erigendis, ut modica Ecclesia, prout suumendat in cap. 1. de Capel- 20
 lis Mon. Gonzalez supra, nu. 62. Barb. de univer. Iur. Ecc. lib. 2. cap. 8. n. 17. Quo casu dubium procedit, ex quibus
 qualitatibus Capelle dicantur Ecclesie, & quibus Orato- 19
 ria lib. 2. de quibus, & de materia videtur Riccius in praxi,
 tit. de praxi Oratoriorum tam publicorum quam privatiorum, re-
 sol. 427. secundum modernem impressionem; tomo 2. & de
 more celebantur eis ob causam diutius, seu democ- 19
 tatione.

Nunc ergo, nec de Capellis Monachorum de quibus in 20
 Iure extat integer titulus; nec de Capellis his, que tunc
 erigebantur; hec de privatis Oratoris que in domibus
 Nobilium extreuebantur erit serio, quorum damna spiri-
 tualia exinde duu frequentationis Ecclesie, optimè notavit
 Concilium Tricinense, celebratum Anno 885. imperante
 Ludovico, ad quem ab Angilberto Archiepiscopo Medio-
 lanensi, & Andrea Patriarcha Aquileiensi fuit inter alia
 relatum per hanc verba: *Luci & maxime Potentes ac No-
 biles, quos studiosissimis ei modi interest concionibus oportetet,
 delibera abdibus suis conuenti habent, in quibus divina an-*
 dien-

cap. 14. n. 23. *Lata supra*, n. 4. *Gama dec.* 284. n. 4. quorum doctrina non intelligitur data negligentia, quia eo casu non obstante prohibitione potest ordinarius militare: *Barbold. alleg.* 82. n. 27. quare in fundatione Capella, hoc est in fabrica &c, crederem apponi non posse, vel data negligentia fundatoris patroni, vel cum prejudicio Ecclesie, sive alia iusta causa; nemo enim potest facere quod leges in suo testamento locum non habent.

66 Sed si fore cupis, quibus modis *Jus Capelle* acquiri possit cum assensu Apostolico, vel fine ope Rieciuum in praxi alien. *rer. Ecclesiast.* dec. 4. *Quaranta summa Bullaria*, verbo *Alienatio*, n. 49. *Bonac. de alien. bon. Ecclesiast.* disp. 2. q. 22. num. 12. quos sequitur *Francisc.* Tondut. de *Sanlegier in questione*, & *refol. benef.* cap. 73. n. 3. Sed de beneficiis Capellarum dubium est, an sicut doatores, vel constructores, *Jus patronum* acquirant: in quo breviter dictas negative: *et Rieciuum in praxi loris patron.* dec. 167. *Duran. decis.* 285. n. 35. & 49. Tondut. de *Sanlegier ubi proxim. num. 4. in fin.*

68 Sed si *Cathedralis*, *Juris Patronatus Regii* fuerit, quales sunt *Cathedrales Indianorum*, teste *Solorzano de Indiar. Iur. & gubern. tom. 2. lib. 3. cap. 2. 3. & 23. ex n. 25.* & in *Politica Indiana*, lib. 4. cap. 23. vers. *Ten terminos de Patron*, pag. 692. & alibi, dubitatur an Capella absque consenso Patroni fundari valeat: in quo dividendum est, non tantum ut sive consenserit, venient invito Patrono fundari, & adificari posse; cum ex tali constructione *Jus nonладatur* patronatus, & Ecclesia & divinus inde augmentum recipiant: ut resolvit *Lambertus de Lore Patronatus*, lib. 1. p. 1. q. 3. art. 17. quam sequitur *Lezana in summa Regul. verbo Sepulchri*, n. 16. & ambobus citatis *Sanlegier*. d. cap. 73. n. 70. immo etiam invito Restore Capella adificari potest, dimicando ei nullum prejudicium inferatur: cum hoc rendat ad causas diuinum augmentum: *Paulus de Citad. de hor. patron.* 71. 3. par. n. 90. Sed si a Clerico fundata sit, an sit *Jus patronatus Ecclesiasticum*? Dicas breviter quod sic, celiulantibus conjecturis contraria, quales sunt affectus fundatoris, quod ex bonis patrimonialibus fundaverat, praecepit considerata qualitate personae, praesentia Coniunctorum, & stante longa possessione, que dubitatione tollit: de quibus omnibus est bona *deciso Merlini* 13. ex n. 4.

72 Jamque ex dictis pater, quid dicendum sit circa *Jus possidente Arma*, & *Insignia fundatoris*: quod licere absque dubio resolvendum est Patrono, seu fundatori, per ea quae tradit plures allegans *Cenedo in collect. ad tex. in cap. Quincunx*, de *Eccle. edic.* n. 40. Tondut. de *Sanlegier. ubi supra*, n. 9. & se qui tamum dum docet ex *Addit.* ad *Burat. dec.* 23. n. 20. *Chaffau. in Catalog. glori. mun. p. 1. confid.* 51. *Sola in Confit.* *Barbad. tit. de Inq. & Arm. gloss.* 2. n. 7. *Ancharano conf.* 113. horum *Armarum appositionem* esse quoddam genus domini; id intelligentiam iuxta ea, quae inferius dicimus, ex modo quod laici possunt acquirent illud in Ecclesia: quod quia perpetrat a pluribus intellectum est, nec clare à Doctoribus pertracta materia passim repertur, idèo in gratiam boni communis hanc difficultatem pertractare volui; *licet supra dicta intelligere* operer, hinc non intervenient; etenim hic pendente super Capellam, 75 *Arma affigi* non possunt, nec ibi, nec in sepulchro; *Riecius in praxi Sepulchri*, refol. 57. 8. tom. 1. pag. mibi 270. *secundum novissimam impressionem*. Ex eodem fonte dimittat, licere in Capella apponi inscriptionem in honorem fundatoris, ut per *Rotam dec. 609. n. 1. & seqq. 5. recen.* Tondut. de *Sanlegier. ubi proxim. n. 11.* & omnia haec semel apposita perpetuo ibi manere debet; nec auferre posse, ne piii homines ab hujusmodi bonis operibus atque aut: *Argum. text. in l. 1. C. de statuis, & imaginibus*; nec hujusmodi Arma tolli vel abradi possunt, *Gratianus dec. 26. n. 18. & 19.* Tondut. de *Sanlegier. in q. & refol. benef.* p. 1. q. 73. n. 14. *Seraphin. decis.* 542. immo aquissimum esse, & Juri conformatum, & inscriptio in Operis publicis apponere, ex optimo textu in l. 1. juncta leg. *Opus novum. ff. de Oper. public.* l. *Leganum*, de adm. rer. ad civitatem pertinente ubi aut: *muni- centiam eius, qui legitur Municipi, esse inscriptione notandum*. Et hac ratione approbata reperuntur haec omnia à Sacra-

Rota in Abulense. Iur. Patronatus, 16. *Iurii 1618. coram Coe- cione*; & apud *Merlinum dec. 456. n. 40. sum. seqg.* inua pto 79 conservatio memoriae defuncti datur officium *Judicis* 1. *Quintus. & Pomponius, ff. de am. leg. Joan. de Aban. conf.* 86. *Tondut. n. 13.* qui n. 14. praedictam doctrinam in benefactoribus limitat, in quibus par non procedit ratio. *Circa Judicis officium ad auctoritatem memoriamque conser- vandam def. Coram, eorumque praeteritum, qui talia con- struxerunt, notandum est, quod neque heres ipse possit Ar- ma fundatoris tellere, nec abradere, in sua collocare & affi- gat; ne pra. judicium memoriae defuncti inferatur, & ex posteriorum mentibus evanescat, atq; familiarium veter- atum, & splendorem, succendentium audacia & temeritate, ne dicant vanitate, deleri, atque absenti contingat: de quibus latè videndum cum pluribus Carol. Maranta *Contr. tur. lib. 1. respons.* 1. 6. ex n. 39. cum sequentibus. Quia autem intentione hoc faciendum sit? Die primaria honoriandi Deum gratia; secundaria vero ut Christianam sepulturam honorabilem sibi comparat, & posterius ad imitationem sue pietatis horretur, nec non familiæ splendoris monumentum ipsius relinquat. De quo vide quod *infra ex Rieciu- lo lucu. Ecclesiast. lib. 1. cap. 1. num. 11.* dicemus. Illud ramen omittente non licet. Arma in donationibus, que sunt Ecclesie non apponit ad remedium dominium, sed ad ef- fectum ut remaneat memoria illorum qui fuerunt fundato- res, & donaverunt Ecclesie: ita *Rota apud Merlinum dec. 84. n. 6.* de quo videnda sunt, que dicemus c. 20. de *Sacrificia*, ex n. 27.*

Sed an Arma fundatoris abradéda sint ex Capella, quan- 80 do Patronus rebellioni vel predicationis crimen commis- negat *Romanus singul.* 480. dubitat tamen Tondut. de *Sanlegier. n. 13.* in criminis laicis Majestatis, dicit, quod si causas occurreret, melius cogitandum esset, cum *Jura à Ro- mano* allegata nihil probent: sed in hac questione sub distinctione procedetur: *hoc est*, quod Arma propria autoritate non possunt Clerici auferre, & hoc est docuit Romanus; *Judex* tamen ratione delicta recte *Armorum & Insigniarum* ablati in peccatum præcipere potest: quo casu licitum erit delere, & auferre illas; quo pacto facilimè hac difficultas componitur. Ex quibus patet delentes Arma, quae in Capella, vel Ecclesie ponuntur, puniri: ut notaret Averando de *exequen. manda. Reg. lib. 2. c. 13. n. 4. ad finem*, *Lambert. de Iure Patron.* art. 4. q. 5. *princ. lib. 3. m. 9. fol. 18.* quos sequitur *Cenedo collect. 13. ad Decret. ad tex. in cap. Quincunx*, de *Eccle. adf. num. fin.* Supradicta vero limitatio sicut in *Cathedralibus*, quae sunt de *Jure Patronatus Regio* vero per fundationem, quales sunt in partibus Indianorum fundate, in quibus nullo modo nec etiam Episcopi Arma, sed tantum Regia affigi possunt: ut videtur est ea que docet *Solorzano in Polit. Ind. lib. 4. c. 3. pag. 517.* & prius dixerat idem *trat. de Iur. Iur. 10.2. lib. 3. cap. 3. nu- mer. 3.*

Nunc autem in gratiam fundatorum, & ad tollendum 85 scrupulos, non erit ab te inquirere, an per hujusmodi Armarum appositionem metuum fundationis, & operis amittatur: quod est inquirere, an licita sit in foro anima? quod idem procedit in quincunque donatione Ecclesie fa- ëta. In qua questione licet *Sebastians Sapia in Addition. ad Abb. in c. Dilecta & excelsa. Prat. 1. lit. Dixerit. Item addit.* Chaffau. in *Catalog. gloria mundi*, p. 1. confid. 51. vers. Adverte tamen, indistincte amitti meritum affirmat, tamen Contrarium est verius quod siquiescum, Operis intentio ad honorem Dei, & *Sanctorum cultum*, & ad salutem anime principaliter dirigitur, licet secundario, & accessoriō proprietate, laudem & honorem temporalem consequi velit; Secus autem est, si principalis intentio vanam & inanem gloriam respiceret; quo casu meritus amitteretur, iuxta ea quae *Covarr. lib. 1. varior. cap. 20. n. 3. Navaro in c. Inter verba*, 11. q. 5. concl. 5. col. 2. & in col. 2. ex n. 88. *Silvestro in Summa, verbo Vanagloria*, n. 2. verf. *Ex quibus patet: docet Cenedo in collect. ad tex. in cap. Quincunx, de Eccle. adf. quae est 153. ad Decret. n. 4. quam opinionem liben- ter amplector; quandoquevanagloria dñmata est à Christo Domino, Matth. c. 6. ibi *Amen dico vobis receptorum* 86*

Caput Decimumsexturnum!

mercedem suam: quod vitium destruere volens, *Joann. 8. 48. ait: Si ego glorifico me ipsum, gloria mea nihil est.* De aliis ve- rò apprime congruit sancti Philippi Neri consilium, quod difficultatem evacuat, dum diceret solebat, tunc vanæ gloriae consummati species: *Prima est quæ vocatur domina, quæ tunc temporis reperitur, cum producitur opus, & eo fine sollo fit: Alia dicitur socia, quæ reperitur in eo, qui opus proprium eam facit, sed in exercitu & opere ipso gustus, & delectatio Dei serviti ad eam: Tertia vero servia nuncupatur, quæ configurit in actu operationis quæ fit propter Deum, & tamen conteritur, & reprimitur, ita ut Deo & proper Deum fiat: ut notari in vita in *vitam in domum Sancti lib. 2. c. 1. n. fin.* quo fit, ut in prima specie opus amittatur, & mentum; in teria, opus sit maximè meritorum; secunda vero aliquid meriti habeat, & aliquid amittat: nec hoc modo explicatio difficultatem continet quatinus: etenim ut opus bonum in totum amittatur, vanæ gloria debet esse peccatum mortale, que tunc est, cum datur appetitus inordinatus gloriae circa opera à se facta; ex D. Th. *secunda/ secunda*, q. 152. art. 1. 87 & DD. communiter, qui assertur esse peccatum mortale, quando o Dei, & Proxihi charitatem offendit, eique oppo- nitur, prout alius citatis explicat Basilius in *Floribus Theologici*, verbo *Vanagloria*, n. 3. Nec otiosè omnia luprida disputata esse credo, quandoquidem Arma ponere, vel ge- 96 stare in Capella, sepulchrum, vel quovis aliquo edificio fa- vorabile est familiae, cuius sunt; non vero alii: Rota apud Fatinacum in *recent. par. 3. decis.* 49. nu. final. sed circa hanc questionem vide *Solorzanum in Polit. d. cap. 3. pag. 517.**

88 Jam ergo alia succedit quotidiana quæcunque disputanda. An videlicet vendere Capellam, vel sepulchrum, laborem Simonia contineat: In qua licet Aliqui extimavarent simoniacum esse, per tex. in c. *Abolenda, de sepulchro*, ubi deciditur simoniacum esse, quod hodie scilicet *Relig. tom. 1. lib. 4. de simonia. c. 1. num. 22. Reginaldus, Fillius Raphaelis de la Torre, & Maldero apud Dianam regol. moral. par. 2. trat. 1. p. 57. Joannes Cartassa, de simon. in fine, tractat. vers. an autem sepulchra, 140. tom. 1. fol. 122. p. 2. allegato Bart. in l. 2. s. N. eius nomine, ff. de operib. public. quos probat Gratian. dec. 26. n. 1. Et hac ratione, 97 in quolibet sepulchro proprio tam in Capella quam alibi, apponi potest lapis sculptus cum insigni familie: Tondut. d. c. 73. n. 1. ubi late circa Arma apponenda disputatur, & 98 an tolli possint extincta familia? sed tamen an finita linea, *Jus Capelle*, seu sepulchri finiat, nec ne *infra dicemus*: tamen verisimilis & absque dubio tenendum est, quod si in venditione refectus habatur ad spiritualitatem Ecclesie, hoc est ad sepulchrum ipsam tamquam quid spirituali, simoniam committitur; si vero refectus habatur ad aliquod tempore paratum, & distinctum, è contra: quia ratione locus honorior Capella, dignitas Ecclesie, honorem sapientem tempore pretio estimabilem; & hac ratione licet pretio potest emi & vendi quo calu sepulchra separabilis est ab honore & preeminentia, ita ut sepulchra gratis qui- dem sit praestanda, per tex. in d. c. *Abolenda de sepulchro*, 99 ubi possint extincta familia? sed tamen an finita linea, *Jus Capelle*, seu sepulchri finiat, nec ne *infra dicemus*: tamen verisimilis & absque dubio tenendum est, quod si in venditione refectus habatur ad spiritualitatem Ecclesie, hoc est ad sepulchrum ipsam tamquam quid spirituali, simoniam committitur; si vero refectus habatur ad aliquod tempore paratum, & distinctum, è contra: quia ratione locus honorior Capella, dignitas Ecclesie, honorem sapientem tempore pretio estimabilem; & hac ratione licet pretio potest emi & vendi quo calu sepulchra separabilis est ab honore & preeminentia, ita ut sepulchra gratis qui- dem sit praestanda, per tex. in d. c. *Abolenda de sepulchro*, 100 ubi possint extincta familia? sed tamen an finita linea, *Jus Capelle*, seu sepulchri finiat, nec ne *infra dicemus*: tamen verisimilis & absque dubio tenendum est, quod si in venditione refectus habatur ad spiritualitatem Ecclesie, hoc est ad sepulchrum ipsam tamquam quid spirituali, simoniam committitur; si vero refectus habatur ad aliquod tempore paratum, & distinctum, è contra: quia ratione locus honorior Capella, dignitas Ecclesie, honorem sapientem tempore pretio estimabilem; & hac ratione licet pretio potest emi & vendi quo calu sepulchra separabilis est ab honore & preeminentia, ita ut sepulchra gratis qui- dem sit praestanda, per tex. in d. c. *Abolenda de sepulchro*, 101 ubi possint extincta familia? sed tamen an finita linea, *Jus Capelle*, seu sepulchri finiat, nec ne *infra dicemus*: tamen verisimilis & absque dubio tenendum est, quod si in venditione refectus habatur ad spiritualitatem Ecclesie, hoc est ad sepulchrum ipsam tamquam quid spirituali, simoniam committitur; si vero refectus habatur ad aliquod tempore paratum, & distinctum, è contra: quia ratione locus honorior Capella, dignitas Ecclesie, honorem sapientem tempore pretio estimabilem; & hac ratione licet pretio potest emi & vendi quo calu sepulchra separabilis est ab honore & preeminentia, ita ut sepulchra gratis qui- dem sit praestanda, per tex. in d. c. *Abolenda de sepulchro*, 102 Metropolitana Cesarugiana confutavit in opinionem cuiusdam, qui mordicus imponitam esse tenebat, & con- trarium omnes illos Decretalis, non vero licere: videat quod si inveniatur Sacra Rota in una *Terracotta*, sepulchrum, 103 *17. Maii 1572. coram Lanceloto, teste Garcia de benef. p. 5. c. 9. nu. 117. in addition. Diana plures referens p. 1. trat. 1. fol. 67. Bart. b. cum innumeris in collect. ad tex. in d. c. Abolenda, n. 2. quos omnes iterum transcribit de univer. Iur. Ecclesiast. lib. 2. c. 10. n. 16. & de officio Parochi. c. 10. n. 16. Donatus item cum innumeris de Regul. iur. tom. 1. trat. 1. fol. 14. qu. 78. plures apud Gratianum dec. 26. per totam, ubi late ad omnia respondet: late cum pluribus Carolus Maranta controver. Iur. tom. 2. respons. 16. ex n. 1. Quibus etiam juri- 104 gatur, & facultatem prohibendi ne alii præter se & suos ibi speluntur, modo superius explicato; ut pluribus docet Donatus de Reg. tom. 1. trat. 1. 4. quest. 78. per totam.**

Hoc etiam recta cum ratione in venditione Capella S. 102 *Frances de Eccle. Cathe-*